

trov vil bringe den en hel Del Nytte, og man burde derfor synes det mig, tage paa disse Foreninger med lidt Varsomhed. Naar den høit agtede Indenrigsminister ikke troede at kunne være tilfredsstillt med det af Mindretallet stillede Forslag om Forbrugsforeninger, saa forekommer det mig, efter den Indretning, som det er mig bekendt, at flere af den Slags Foreninger have, og efter de Love, som jeg kjender for flere af disse Foreninger, at der ikke vilde være megen Vanskelighed ved at gaa ind derpaa. Der er ikke saa af disse Foreninger, som ere indrettede paa den Maade, at de slet ikke have aabent Udsalg, men kun et Par Dage om Ugen i et Par Timer, ere aabne for Foreningens Medlemmer, som i den Tid maa hente, hvad de skulle bruge. Enhvert Medlem medbringer en Kontrahog, uagtet Varene blive betalte kontant, bliver det ligesuldt opskrevet i Kontrahogerne, hvad der kjøbes, ligesom det bliver indført i Foreningens Bøger, og efter disse Kontrahøger og Hovedbøger bliver senere det Udbytte, Foreningen maatte have indvundet, fordelt mellem Medlemmerne. Ved saadanne eller andre lignende Indretninger vil det være overordentlig let at se, at en saadan Forening ikke kan blive en virkelig Handelsforening, eller et Næringsbrug, som omgaar Næringsloven i Almindelighed. Nu antager jeg vel ikke, at alle Forbrugsforeninger ville faae akkurat denne Indretning, men jeg tror dog, at de alle kunne være tjente med en saadan eller en noget lignende Indretning, saa at det vil være meget let af selve Lovene at skjønne, om der vil kunne ske nogen Misbrug ved en saadan Forening eller ikke. Det forekommer mig saaledes, at en hvilken som helst Indenrigsminister vilde kunne sikkre sig mod Misbrug i denne Henseende ved at stadfæste disse Foreningers Love, i alt Fald for saa vidt, at det Dørlige trostigt kunde overlades til Politiets Opsyn. Hvad det angaar, at Forbrugsforeningerne skulde løse Næringsbevis, da er det ganske vist, at denne Udgift een Gang for alle ikke er særdeles stor, og hvis de ikke kunne bære den, kunne de egentlig Intet bære. Men jeg vil spørge: Er man virkelig færdig med, hvad Forbrugsforeningerne skulle udgive, naar de have løst Næringsbevis? Jeg kan ikke skjønne rettere, end at de, saasnart de have løst Næringsbevis, træde ind i Klassen af næringsdrivende Personer. Der er altsaa en næringsdrivende juridisk Person, der maa komme til at svare Bygningsafgift af det Lokale, den bruger, og svare Kommuneskat ligesom andre næringsdrivende Personer (Mørt: Det er urigtigt!). Jeg indser dog ikke, at dette er saa ganske urigtigt, det forekommer mig at være en simpel Konsekvens af at løse Næringsbevis, at de skulle svare Skat, idet de da optræde som Personer; jeg kan ikke se, at man ikke kunde komme dertil. Jeg veed meget vel, at man endnu ikke er kommen dertil, i alt Fald er det ikke mig bekendt, men disse Foreninger have heller ikke endnu

skullet løse Næringsbevis, de ere i det Hele endnu ikke optraadte som bürgerlig næringsdrivende Personer, hvad de imidlertid ville komme til efter Lovforslaget. Jeg skal derfor tillade mig at anbefale, at man vedtager Mindretallets Forslag desangaaende til §§ 2, 10 og 11, og jeg skal tilføie, at dersom man sætter saa overordentlig stor Pris paa at faae denne lille moderate Tilbagegangstov, saa kan jeg heller ikke se, at disse Forslag skulde lægge en uoverstigelig Vanskelighed i Veien derfor. Med Hensyn til Lovforslagets Bestemmelse om, at Landhaandværkere skulde give den samme Kjenndelse, som der skal betales i Byerne i vedkommende Distrikt, da synes jeg, at dette hviler paa mindre Skæve og mindre holdbare Motiver. Der er saaledes anført allerede i det oprindelige Lovforslags Motiver, at der vilde være større Udbytte til Tjeneste for den Haandværker, der bor længere fra Byen, end for den, der bor nærmere ved Byen; men jeg tror ikke, at Nogen, som virkelig kjender Forholdene længere fra og nærmere ved Byerne, vil kunne underkribe dette. Det er ikke Afstandsbestemmelsen, der gjør, om en Mand vil komme til at tjene mere eller mindre, dette beror i en væsentlig Grad paa den Lethed og Velstand, som den omboende Befolkning har, i Forbindelse med Vedkommendes egen personlige Dygtighed. Personligheden og Dygtigheden kan være den samme, hvor han bor, men den Omstændighed, om han bor i en Egn, hvor der er mange Mennesker rundt omkring, som have Brug for det, han fabrikker, eller han bor langt borte fra et befolkede Egne ude i Landet, hvor der er meget Færre, der have Brug for hans Fabrikat, faar en overordentlig stor Betydning. Vil man hente et Bevis i denne Henseende, saa vil det vistnok være meget nemt at finde et, som ikke er kunstigt, men meget naturligt, nemlig ved at se paa, hvorledes Haandværkerens Stilling og Formuesvilkaar ere i Byerne, og hvorledes de ere længere ude fra Byerne. Man vil da finde, at saa godt som alle Landhaandværkere, hvad deres Formuesstilling angaar, staa fuldstændig i Klasse med Husmænd og Dageløere; det er kun meget undtagelsesvis, at Haandværkerne længere ude paa Landet formaa at høve sig over de allertaveligste Livsvilkaar; men dette er det bedste Bevis for, at det ikke er heldigere at bo længere ude paa Landet end nærvæd eller i selve Byen. Denne Tanke er ogsaa fastslaaet i Loven af 1857, idet man har ansat Skalaen for disse Kjenndelser for Næringsbeviser forskjelligt og har sat dem høist for Kjøbenhavn og saa videre nedad. Jeg antager saaledes virkelig ikke, at der ligger Andet i dette, at stille Kjenndelserne lige for Landhaandværkere, som bo længere ude; og for de Haandværkere, som bo i vedkommende Byer, end at man vil lægge et lille Tryk paa Landhaandværkeren, hvorved det bliver vanskeligt for ham at komme til at begynde, uden at jeg paa den anden Side kan se, at det i nogen Maade kan